

הדף היומי בבלי: מסכת בבא קמא דף ס"ח
הדף היומי בהלכה: סימן קנ"ב עד אמצע הסעיף 'והני מילי'
המוסר היומי: שמה"ל חלק ב' פרק כ"ו עד 'ונצייר מעט'

לוח
לימוד
יומי

תזכורת: מבחני 'דרשו' ייערכו בימים חמישי ושישי, ערב תשעה באב

ענייני היום

**תנא דבי אליהו מיום שנחרב בית המקדש אין לו לקדוש ברוך הוא
בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד.**

יעקב לוסטיג

בתוך ימי האבל והקינה על חורבן בית מקדשנו ותפארתנו, יתרכזו רבבות נבחני 'דרשו' במוקדי הבחינה, ויערכו את המבחנים החודשיים במסלולי 'דרשו' השונים.

המבחנים המתקיימים במסגרות של 'דרשו בכלל' ייערכו אי"ה ביום חמישי ז' אב, במאות מוקדים ברחבי הארץ, ולמחרת ביום שישי ח' אב יתקיימו המבחנים במוקדי הבחינה של 'דרשו' הפרושים בכל רחבי הארץ.

קיום המבחנים בעיצומם של ימי האבל, ערב תשעה באב, יש כדי להעניק לנו נחמה פורתא בתוך כל הצער והכאב, שהרי ידוע מה שדרשו חז"ל בתנא דבי אליהו: "כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא."

• שאלה מעניינת שנידונה בקרב גדולי הפוסקים, כשתשעה באב חל בשבת ונדחה ליום ראשון, אם יש באותו שבוע דין 'שבוע שחל בו תשעה באב', למנהג בני עדות המזרח שאינם נוהגים את דיני 'תשעת הימים', אלא בשבוע שחל בו. שיטת הסמ"ג היא ששבוע זה יש בו דין שבוע שחל בו, אולם רוב הפוסקים מקלים וסבורים שבשנה זו אין דיני 'שבוע שחל בו'.

• בשנת ת"ח נרצח הגאון הקדוש רבי שמשון (ב"ר פסח) מאוסטרופולי, זצ"ל הי"ד.

מבחני 'דרשו' שיערכו השבוע פרשת במדבר

מבחני קנין תורה - דף היומי מס' 49:
מסכת בבא קמא דף מג. - עב:

קנין משניות מס' 48:
מסכת כלים פרק כ"ד משנה ט"ז - פרק כ"ו משנה ט'

הדף היומי בהלכה מס' 17:
משנה ברורה: סימן קמ"ג סעיף ד' עד סימן קנ"ג סעיף ו'
מוסר: שמירת הלשון חלק ב' פרק י"ז "לא תעמוד" עד פרק כ"ז

מדוע אסור להרוס מבנה ישן של בית כנסת על מנת לבנות חדש במקומו?

אסור להרוס מבנה של בית כנסת אף על מנת להקים מבנה חדש, מחשש שמא יתראו ולא יבנוהו. ואף אם כבר החלו בהקמת המבנה החדש - אסור להרוס את המבנה הישן עד להשלמתו. כמו כן, אסור למכור מבנה של בית כנסת לפני שנרכש מבנה חלופי; אך אם הסכום הנדרש לרכישה נמצא ביד הגבאים, מותר. וכן כששכרו מקום שימש כבית כנסת, אסור לעזובו טרם שישכרו מקום חלופי. (וראה עוד תקציר למחר, בנוגע להיתר הריסת מבנה של בית כנסת).
[סעיף א, ס"ק ד, ה ו-ו; ביאורים ומוספים דרשו, 7]

האם מותר להרוס מבנה ישן של בית כנסת ספרדי כאשר קיים בסמוך בית כנסת אשכנזי?

האיסור האמור, להרוס מבנה של בית כנסת לפני הקמת מבנה חדש, הוא אף כשקיים מקום חלופי (שאינו בית כנסת) לתפילת הציבור, כגון אולם אירועים שהושאל לצורך הענין. ויש שכתב שאם שכרו מקום שימש כבית כנסת עד להקמת מבנה חדש - מותר להרוס את הישן לאלתר. כמו כן, אם קיים במקום בית כנסת נוסף המכיל ברווח את כל המתפללים - מותר להרוס את הישן לאלתר; אך אם בית הכנסת הנוסף הוא משתייך לעדה שונה מזו של בית הכנסת המיועד להריסה, או שהוא רחוק ממנו - יתכן שאסור. [ס"ק ה וביה"ל ד"ה שלא; ביאורים ומוספים דרשו, 6-7]

נדרשת הרחבה לבית הכנסת - באיזה אופן מותר לעשות זאת?

כשם שאסור להרוס את כל מבנה בית הכנסת עד להקמת מבנה אחר, כך אסור להרוס אפילו קיר אחד לפני בניית קיר חלופי; ולפיכך, במקרה שנדרשת הרחבה למבנה בית הכנסת, יש לבנות תחילה את קירות שטח ההרחבה מעבר לקיר הקיים, ולאחר מכן להרוס את הקיר בנקודת החיבור של ההרחבה למבנה הישן. ובמקרה שלא ניתן לבצע את ההרחבה באופן זה, ובית הכנסת צר מהכיל את כל המתפללים, יתכן שמותר להרוס את הקיר הקיים לפני בניית קירות ההרחבה. [סעיף א, ס"ק ח, וביה"ל ד"ה דינא]

אתמול למדנו

- בית הכנסת שהתנו בשעת בנייתו מותר להשתמש בו לצורכי חול - נחלקו הפוסקים אם מותר לאכול ולשתות בו בשעה שהוא בנוי.
- מבנה המשמש לתפילה וללימוד תורה, אשר התנו בשעת בנייתו שלא תחול עליו קדושת בית הכנסת ובית המדרש - מותר להשתמש בו לכתחילה לדברי חול, ואף בשעה שהוא בנוי.
- מותר להסב דירה בבנין מגורים לבית כנסת, אף שבקומה שמעליה יש דירה שבה בית הכסא, אמבטיה וחדרי שינה; ובהתאם, מותר לדור מעליה כרגיל. ויש מחמירים.

מחר נלמד

- איסור ההשחתה של מבנה בית הכנסת ורהיטיו
- מדוע מותר לקדוח חורים בקירות בית הכנסת?
- באילו מקרים מותר להרוס מבנה של בית כנסת?